יוֹרְשֶׁיהָ, שהם יוֹרְשֵׁי כְּתוּבָּתָהּ, והיינו יורשי הבעל, הם אלו שחַיָּיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ, ולא יורשיה שירשו את נכסי המלוג שלה אך לא ירשו את כתובתה, כלומר יורשי האב.

אָמַר אַבַּיֵי, אַף אֲנַן נַמֵּי תָּנֵינָא – אף אנו שנינו במשנה (להלן צה:) דין זה האמור בברייתא, וכך שנינו בה, **אַלְמָנָה נִיזּוֹנֶת מִנְּכָסֵי יְתוֹמִין וּמַעֲשֶׂה יָרֶיהָ שֶׁלָּהֶן, וְאֵין היתומים חַיָּיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ, אלא יוֹרְשֶׁיהָ שהם יוֹרְשֵׁי כְּתוּבָּתָהּ חַיָּיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ**, ומהלשון 'יורשיה, יורשי כתובתה', משמע שיש לה שני מיני יורשים, **וְאֵיזוֹהִי אַלְמָנָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי יוֹרְשִׁין, הֵוֵי אוֹמֵר, זוֹ שׁוֹמֶרֶת יָבָם** השנויה במשנתינו, שיורשי הבעל ויורשי האב חולקים בירושתה, ועל זה אמרה המשנה שיורשי הכתובה הם החייבים בקבורתה, והיינו יורשי הבעל.

מקשה הגמרא על הדין שיורשי הבעל חייבים בקבורת השומרת יבם: **אָמַר רָבָא, וְלֵימָא** – יאמר היבם, שהוא יורש הבעל, **אָח אֲנִי יוֹרֵשׁ** – כלומר את עיקר הכתובה והתוספת, איני יורש מן היבמה, שכן היא עדיין לא גבתה אותה, אלא מאחי המת, וכיון שלא ירשתי כלום מהאשה, **את אִשְׁתּוֹ אֵין אֲנִי קוֹבֵר.**

מתרצת הגמרא: **אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי** לרבא, היבם חייב בקבורת היבמה, **מְשׁוּם דְּבָאִין עָלָיו מִשְּׁנֵי צְדָדִין** – טוענים נגדו טענת 'מה נפשך', שהרי חיוב הבעל לקבור את אשתו הוא תחת כתובתה, **וְאִם** את **אָחִיו הוּא יוֹרֵשׁ**, נמצא שהוא עומד תחתיו, ואם כן **יִקְבּוֹר אֶת אִשְׁתּוֹ**, כשם שהיה אחיו חייב בקבורת אשתו אף אם לא היתה מכניסה לו נכסים כלל, אלא רק מחמת שמתה בחייו ואינו צריך לפרוע לה כתובתה, **וְאִם אֵינוֹ קוֹבֵר אֶת אִשְׁתּוֹ** של אחיו, אזי לא יירש את הכתובה מאחיו, אלא יִתֵּן היבם את כְּתוּבָּתָהּ ליורשיה, אך אינו יכול גם להיפטר מכתובתה וגם שלא לקוברה.

רבא חוזר ומעמיד את קושייתו: **אָמַר לֵיהּ** רבא לאביי, **הָכִי קָא אָמִינָא** – כך היתה כוונתי לשאול, שיכול היבם להיפטר מקבורה, על ידי שיטען שאת הכתובה מכח **הָאַח אֲנִי יוֹרֵשׁ**, ולא מכח היבמה, **ולכן אֶת אִשְׁתּוֹ אֵין אֲנִי קוֹבֵר, וְאִי מְשׁוּם כְּתוּבָּה**, שטען אביי שבמקרה זה יצטרך לשלם כתובה, הרי **לֹא נִיתְּנָה כְּתוּבָּה לִגְבּוֹת מֵחַיִּים**, כלומר בחיי הבעל עדיין לא הגיע זמן פרעון הכתובה, שכן בנוסח הכתובה כתוב 'שאם תנשאי לאחר, תטלי מה שכתוב ליכי', ובחיי הבעל אין האשה יכולה להנשא לאחר, והיבם עומד במקום הבעל לענין זה, שלא ניתנה כתובה להיגבות בחייו, שכן היה מצפה לכנוס את היבמה, ומתה קודם שכנסה.

אמר לו אביי לרבא: הרי סברא זו שאתה אומר, שיש לדרוש מלשון הכתובה שאין חיובה חל מחיים [אלא רק כשיכולה האשה להנשא לאחר], אינה מוסכמת לדברי הכל, **וּמַאן שָׁמַעְתָּ לֵיהּ דְּאָמַר לֵיהּ מְדַרַּשׁ כְּתוּבָּה** – מי שמעת שהוא סובר שדורשים את לשון הכתובה, הרי אלו **בֵּית שַׁמַּאי**, ואם כן קושייתך היא רק לשיטתם, **וְאַף לדבריהם** אין כאן קושיא, שהרי **שָׁמְעִינַן לְהוּ לְבֵית שַׁמַּאי דְּאָמְרֵי** – שמענו שבית שמאי עצמם סוברים **שֶׁשָּׁטָר הָעוֹמֵד לִגְבּוֹת כְּגֻבְיוֹ דָּמֵי**, ואם כן יבמה זו היתה מוחזקת בשטר כתובה בחיי בעלה, וכיון ששטר זה העומד להגבות נחשב כגבוי, הרי זה כאילו היא מוחזקת בנכסי בעלה, יותר מהבעל עצמו, וממילא כשבא היבם לרשת את נכסי אחיו הוא יורש אותם מחזקת היבמה, שהיתה מוחזקת בהם יותר מאחיו, ולכן חייב היבם בקבורתה.

מוכיחה הגמרא שלדעת בית שמאי שטר העומד להגבות נחשב כגבוי: **דְּתָנַן** במשנה (סוטה כד.), לגבי אשה שבעלה התרה בה שלא תסתתר עם אדם מסוים, ועברה ונסתרה עמו, שדינה הוא לשתות את המים המאררים בבית המקדש, ועד אותה שעה היא אסורה על בעלה, ואם יתברר שאכן זינתה עם אותו אדם מפסידה כתובתה, אם **מֵתוּ בַּעֲלֵיהֶן** [–של הנשים הסוטות] **עַד שֶׁלֹּא שָׁתוּ** את המים, והרי זה ספק, האם זינו ואבדו את כתובתן או לא, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה** וְאף על פי שהן **לֹא שׁוֹתוֹת** [כמו שיבואר להלן שאינן מפסידות כתובתן מספק]. **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, אוֹ שׁוֹתוֹת, אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה.**

לפני שתסיים הגמרא את הראיה מדברי בית שמאי, מבררת הגמרא את דברי בית הלל. תמהה הגמרא: כיצד אמרו בית הלל 'אוֹ שׁוֹתוֹת', שמשמע שיש להן אפשרות לשתות, והרי 'וְהָבְיָא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן' (במדבר ה טו) **אָמַר רַחֲמָנָא** – אמר הקדוש ברוך הוא בתורה, **וְלֵיבָא** – ובאופן שמת הבעל אין אפשרות לקיים דין זה, שהרי אינו מביאה אל הכהן. מתרצת הגמרא: אכן אף בית הלל מודים שאינה יכולה לשתות, **אֶלָּא** כוונתם היא, **שְׁמִתּוֹךְ שֶׁלֹּא שׁוֹתוֹת, לֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה**, שכן זכותן לגבות כתובה מוטלת בספק, ואינן גובות מספק.

מסיימת הגמרא את ראייתה מדברי בית שמאי: 'בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה וְלֹא שׁוֹתוֹת', ויש להקשות, **אַמַּאי** יש להן כתובה, והרי **סָפֵיקָא הוּא, סָפֵק זְנָאי סָפֵק לָא זְנָאי** – יש כאן ספק, שמא זינתה האשה והפסידה כתובתה, ושמא לא זינתה ולא הפסידה, **וְאֵיךְ קָאָתֵי סָפֵק וּמוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי** – איך בא ספק זכות שיש לה, ומוציא את כתובתה מיד יורשי הבעל המחזיקים בממון בתורת ודאי. אלא מוכח מכאן דְּקָסָבְרֵי [–שסוברים] **בֵּית שַׁמַּאי, שִׁשְׁטָר הָעוֹמֵד לִגְבּוֹת כְּגֻבְיוֹ דָּמֵי**, ונמצא שהאשה מוחזקת בנכסים המשועבדים לכתובתה יותר ממה שיורשי הבעל מוחזקים בהם, ולכן היא גובה מספק. וזהו גם כן הטעם שהיבם חייב בקבורת יבמתו אף לבית שמאי הסוברים 'מדרש כתובה', דכיון שהיא מוחזקת בנכסים המשועבדים לכתובתה, הרי זה כאילו היבם ירש אותם ממנה, וממילא הוא מתחייב תמורתם בקבורתה.

התבאר בדברי אביי לעיל שלדברי בית הלל הטעם שהיבם חייב בקבורת יבמתו הוא מכח טענת 'מה נפשך', שאם הוא יורש את הכתובה מאחיו הרי הוא חייב בקבורתה. מקשה הגמרא: כיצד ניתן לומר שיש ליבמה זכות בכתובתה, וממילא היורש את כתובתה חייב בקבורתה, **וְהָא בְּעִינַן 'כְּשֶׁתִּנָּשֵׂאי לְאַחֵר, תִּטְּלִי מַה שֶּׁכָּתוּב לִיכִי'** – הרי כדי לחייב כתובה יש צורך שיתקיים התנאי הכתוב בה בפירוש, שכשתנשא לאחר תטול את כתובתה, **וְלֵיבָא** – ותנאי זה לא התקיים מעולם, שהרי אף לאחר שמת בעלה לא הותרה להנשא למי שתרצה, אלא התחייבה להתייבם, וכיון שלא זכתה מעולם בכתובתה, אין לחייב את היבם בקבורתה.

מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב אַשִׁי**, לגבי קיום תנאי זה, **יָבָם נַמִּי כְּאַחֵר דָּמֵי** – אף היבם נחשב כ'אחר', וכיון שהיתה רשאית להנשא לו, נחשב הדבר שהתקיים תנאי הכתובה שכשתנשא לאחר תטול כתובתה, וממילא מתחייב היבם בקבורתה.

רבא מקשה על אביי, שאמר לעיל שלדעת בית הלל ניתנה הכתובה להיגבות בחיי היבם: **שְׁלַח לֵיהּ רָבָא לְאַבַּיֵי** שאלה זו **בְּיַד רַב שְׁמַעְיָה בַּר וָרְוָא, וּמִי** [–וכי] **נִתְּנָה כְּתוּבָּה לִגְבּוֹת מֵחַיִּים** של היבם, **וְהָתַנְיָא** בברייתא לא כך, **רַבִּי אַבָּא אוֹמֵר, שְׁאֵלְתִּי אֶת סוּמְכוּס, יבם** הָרוֹצֶה שֶׁיִּמְכּוֹר בְּנִכְסֵי אָחִיו המת, שירש לאחר שיבם את היבמה, ואינו יכול לעשות כן מחמת שכל נכסי המת משועבדים לכתובתה ואינו רשאי למוכרם [כמו ששנינו במשנה לעיל (פ:)], **בֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה, אִם כֹּהֵן הוּא**, שאינו יכול לגרשה ולהחזירה, **יַעֲשֶׂה לה סְעוּדָה וְיִפַּיֵּס** אותה במשתה היין שתתן לו רשות למכור את הנכסים העודפים על שווי כתובתה. **וְאִם יִשְׂרָאֵל הוּא, מְגָרֵשׁ** אותה **בְּגֵט**, ומשלם את כתובתה, ומוכר את העודף, **וְאַחַר כָּךְ יַחֲזִיר** אותה,

וְאִי סָלְקָא דַּעְתִּין – ואם יעלה על דעתנו לומר שנתנה כְּתוּבָּה לְגָבוֹת מֵחַיִּים [–בחיי היבם], נמצא שאנו מחשיבים את היבמה כאילו כבר גבתה את כתובתה והחזירה אותה ליבם כשנטל את הנכסים, ולכן סובר אביי שהוא מתחייב בקבורתה, ואם כן מדוע הצריכו סומכוס לגרשה ולהחזירה, שהוא דבר גנאי לשניהם, נְיַיחֵד לָהּ היבם נכסים בִּשְׁעִיר כְּתוּבָּה, ורק נכסים אלו ישארו משועבדים לכתובה, וְהַשְׁאָר לִיזַבֵּין – ויוכל למכור את שאר הנכסים, מאחר והסתלק מהם השיעבוד. וממה שלא אמר כן סומכוס, מוכח שלא ניתנה הכתובה להיגבות בחיי היבם, ומחמת כן אינו יכול לייחד לה קרקע מסוימת לכתובתה.

תמהה הגמרא: וּלְטַעֲמֵיךְ – לדבריך רבא, עד שאתה מקשה מהברייתא, וְלוֹתְּבָהּ מַמַּתְנִיתִין – יש לך להקשות על סברא זו מהמשנה (לעיל פ:), שכך שנינו בה, 'לֹא יֹאמַר לָהּ – היבם ליבמתו, חֲרֵי כְתוּבָּתֵיךְ מוּנַחַת לִיךְ עַל הַשֻּׁלְחָן – אינו יכול לייחד לה נכסים מסוימים שדווקא מהם תשול כתובתה, אֶלָּא כָּל נְכָסַי שירש מאחיו אַחֵרַיִן לִכְתוּבָּתָהּ'. ואף מכאן מוכח לכאורה שלא ניתנה כתובה להיגבות מחיים, ולכן אינו יכול לייחד לה דבר מסוים לכתובתה, ומדוע לא הקשה כן רבא.

מתרצת הגמרא: הָתָם, במשנה, אין זו ראיה גמורה, כיון שיתכן שמצד הדין יכול היבם לייחד לה מטלטלין, ורק עֲצָה טוֹבָה קָא מַשְׁמַע לָן – נתנה המשנה עצה טובה ליבם שלא יעשה כן, כיון שאם יאבדו המטלטלין שייחד לה יצטרך לכתוב לה כתובה אחרת. ומוכיחה הגמרא שמשנתינו באה לתת לו עצה טובה: דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי – שאם לא תאמר כך, אם כן בַּסִּיפָא של המשנה, דְּקָתָנֵי לגבי סתם אשה, 'יָכֹל לֹא יֹאמַר אָדָם לְאִשְׁתּוֹ, חֲרֵי כְתוּבָּתַיִךְ מוּנַחַת לִיךְ עַל הַשֻּׁלְחָן, אֶלָּא כָּל נְכָסַי אַחֲרַיִן לִכְתוּבַּת אִשְׁתִּי', וכי גם בדין זה תאמר דְּאִי בָּעֵי לֵיהּ לְזַבּוּנֵי, חָכֵי נַמִּי דְּלֹא מָצֵי מְזַבֵּין – שאם רוצה הבעל למכור את נכסיו, אינו יכול לעשות זאת, מחמת שיעבודו לכתובתה, ובודאי אין הדין כן, שהרי ראשי הבעל למכור את כל נכסיו. אֶלָּא רק עֲצָה טוֹבָה קָמַשְׁמַע לָן, ואם כן הָכָא נַמִּי – גם כאן, ברישא, לגבי יבמה, רק עֲצָה טוֹבָה קָא מַשְׁמַע לָן.

ומחמת כן לא הקשה רבא מהמשנה, אֶלָּא הברייתא דְּרַבִּי אַבָּא, קַשְׁיָא, שהרי מכך שהצריכו סומכוס לגרשה ולהחזירה משמע שאינו יכול לייחד לה נכסים לכתובתה, ומוכח שלא ניתנה כתובה ליגבות בחיי היבם.

הגמרא מתרצת את קושיית רבא באותה דרך שביארה את המשנה. מתרצת הגמרא: הברייתא דְּרַבִּי אַבָּא נַמִּי לֹא קַשְׁיָא, ובאמת יכול היבם לייחד לה כתובה, אלא עצה טובה היא ליבם שלא יעשה כן, מִשּׁוּם אֵיבָה, שאם יעשה זאת תסבור האשה שהוא רוצה לגרשה, ואילו כשמגרשה ומחזירה היא יודעת שרצונו רק למכור את הנכסים. אמנם לפי האמת ניתנה כתובה ליגבות בחיי היבם, וכדברי אביי.

* * *

הגמרא מביאה מעשה בענין זה של מכירת נכסי המת על ידי היבם: הַהוּא גַּבְרָא, דְּנָפְלָה לֵיהּ יְבָמָה בְּפוּמְבְּדִיתָא – מעשה באדם שמת אחיו ללא זרע בפומבדיתא, וכיון שהוא היה הגדול שבאחים היתה מוטלת עליו מצות יבום (יבמות כד.), בָּעֵי אָחוֹהָ לְמִפְקְלָהּ לָהּ בְּגִיטָּא מִינַּיהּ – רצה אחיו הצעיר לפסול את היבמה על אחיו הגדול שעמד ליבמה, על ידי שישליך לה גט ממנו, שהדין הוא שאם אחד האחים הראויים ליבם נותן גט ליבמה, מחמירים לאוסרה על כל האחים, וחולצת ואינה מתייבמת. אָמַר לֵיהּ האח הגדול שרצה ליבם, לְאַח הצעיר, מַאי יַעֲתִיךְ – מדוע רצונך לעשות כן, הרי זה מִשּׁוּם נְכָסַי, שרצונך שנירש שנינו יחד את הנכסים, ואילו אם אייבם אותה אזכה לבדי בכל הנכסים (שם מ.), אִם כֵּן אֲנָא, בְּנִכְסַי פָּלִיגְנָא לָךְ – אני מתחייב לחלוק איתך בנכסים, ולא תפסיד מכך שאייבם.

אָמַר רַב יוֹסֵף על מעשה זה, בֵּיוָן דְּאָמוּר רַבָּנָן לגבי אדם שנפלה לפניו יבמה, ועדיין לא ייבמה, לֹא לִיזַבֵּין – שאין ליבם למכור את נכסיה, אַף עַל גַּב דְּעבר וּזַבֵּין, לֹא חָוְה וְכִינֵּיהּ וְכִינֵּי – אין מכירתו חלה. ומבאר רב יוסף היכן אמרו חכמים שלא ימכור: דְּתַנְיָא בברייתא, מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ שׁוֹמֶרֶת יָבָם, וְהִנִּיחַ המת נְכָסִים בְּשׁוּוִי של מַאָה מָנֶה, אַף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבָּתָהּ מבעלה שמת אַינָהּ אֶלָּא מָנֶה, לֹא יִמְכּוֹר היבם מנכסים אלו כלל, כיון שֶׁכָּל נְכָסָיו של המת אַחֲרַיִן לִכְתוּבָּתָהּ. וממילא אף אותו יבם שהתחייב לאחיו הצעיר בקנין שיתן לו מחצית מנכסי המת, הרי זה כאילו מכרם לו, וכיון שאינו רשאי למוכרם, אינו נותן לאחיו כלום.

מקשה הגמרא על רב יוסף: אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי לרב יוסף, וְכִי כָּל הֵיכָא דְּאָמוּר רַבָּנָן לֹא לִיזַבֵּין, אַף עַל גַּב דְּזַבֵּין, לֹא חָוְה וְכִינֵּיהּ וְכִינֵּי – וכי בכל מקום שאמרו חכמים שלא ימכור, אם עבר ומכר אין מכירתו חלה, וְהָתְנַן במשנה (לעיל עח.), אשה שנפלו לה נכסים אחרי שהתארסה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, תִּמְכּוֹר – רשאית למכור את נכסיה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, לֹא תִּמְכּוֹר, כיון שבמכירה זו היא מפסידה לארוס את הנכסים שהיו ראויים להיות לו כנכסי מלוג. אמנם אִלּוּ וְאִלּוּ מוֹדִים, שֶׁאִם עברה ומָכְרָה וְנָתְנָה, הקנין קַיָּים. ואם כן אף לגבי יבם ניתן לומר שאף שאמרו חכמים שלא ימכור בנכסי היבמה, מכל מקום אם מכר, חלה מכירתו.

הגמרא מביאה דעות של אמוראים נוספים בנידון זה: שַׁלְּחוּהָ – שלחו דין ודברים זה שבין רב יוסף לאביי, לְקַמֵּיהּ [–לפניו] דְּרַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּי, שיאמר את דעתו. שַׁלְּחָהּ כְּדַרְכָּךְ יוֹסֵף – שלח את תשובתו כדברי רב יוסף, שאין ההתחייבות חלה. אָמַר אַבַּיֵי, אִטּוּ [–האם] רַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּי, כֵּיפֵי תְּלָה לָהּ – נזמים תלה בתשובתו של רב יוסף, לנאותה, שמחמת כן נקבל את דבריו, כלומר, מה הוסיף בדבריו על דברי רב יוסף כדי ליישב את הקושיא מהמשנה, שמוכח שאף במקום שאסרו חכמים למכור, חלה המכירה. שַׁלְּחוּהָ לְקַמֵּיהּ דְּרַב מַנְיוּמִי בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָנִי, שַׁלְּחָהּ כְּדַרְאַבַּיֵי, שהמכירה חלה אף שהיה אסור לו למכור בנכסים אלו. אך הוסיף רב מניומי ושלח להם, וְאִי אָמַר – ואם יאמר כָּהּ רַב יוֹסֵף טַעֲמָא אַחֲרִינָא – טעם אחר, שמחמתו הוא סבור שאין המכירה חלה, שַׁלְּחוּ לִי את טעמו.

רב יוסף מביא ראיה לדבריו: נָפַק [–יצא] רַב יוֹסֵף לחפש ראיה לדבריו, דָּק וְאַשְׁכַּח – דייק בברייתות ומצא בברייתא המסייעת לו, דְּתַנְיָא, חֲרֵי שֶׁהָיָה אדם נוֹשֶׂה מעות בָּאָחִיו, וּמֵת האח המלוה קודם שפרע לו אחיו את חובו, וְהִנִּיחַ המלוה שמת את אשתו שׁוֹמֶרֶת יָבָם, שלא הניח זרע אחריו, לֹא יֹאמַר האח הלוה העתיד לייבמה, הוֹאִיל וְשָׁאֲנִי יוֹרֵשׁ – עתיד לירש את ממון אחי כשאייבם את אשתו, הֲחֲזַקְתִּי – זכיתי בחוב זה שהייתי חייב לו, ואיני צריך לפורעו, אֶלָּא עליו לשלם את חובו לחזקת המת, שכל נכסיו משועבדים לכתובת אשתו, ולכן מוֹצִיאִין את מעות החוב מִן הַיָּבָם, וְיִקַּח בָּהֶן קַרְקַע, שתהיה משועבדת ליבמה, וְהוּא – היבם אוֹכֵל את הַפֵּירוֹת של הקרקע, כשאר נכסים שירש מאחיו המת, שמשועבדים לכתובת היבמה, והיבם אוכל את פירותיהם. וכיון שמוכח מברייתא זו שצריך היבם להחזיר לחזקת המת את חובו, אף שממון זה לא היה עדיין ברשות המת, כל שכן שאינו יכול למכור ולהוציא קרקעות ונכסים מרשות המת.

אביי דוחה את ראייתו של רב יוסף: אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי, דִּלְמָא – שמא אין זו כוונת הברייתא, שחייב היבם לקנות בדמי החוב קרקע שתהיה משועבדת ליבמה, אלא כוונת הברייתא דְּמָטְיָא לֵיהּ עֲבִידוּ לֵיהּ – שיעשה דבר טוב עבור עצמו, כדי שלא יתבזבזו המעות בהוצאותיו, יקנה קרקע ויאכל את פירותיה, ובאמת אין הקרקע משועבדת ליבמה, כיון שאינו צריך לפרוע את חובו לאחיו שמת. רב יוסף חוזר ומעמיד את ראייתו: אָמַר לֵיהּ רב יוסף לאביי, תָּנָא 'מוֹצִיאִין' – התנא בברייתא שנה לשון 'מוציאין', ומשמע שעושים כן בעל כרחו, וְאַתְּ אָמְרַתְּ שכוונת הברייתא היא דְּמָטְיָא לֵיהּ עֲבִידוּ לֵיהּ.

הָדוּר – חזרו וְשַׁלְּחוּהָ לראייתו של רב יוסף מברייתא זו לְקַמֵּיהּ דְּרַב מַנְיוּמִי בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָנִי, שהסכים מתחילה לדברי אביי, אך אמר

המשך בעמוד פח

שישלחו לו את ראייתו של רב יוסף, **אָמַר** לְהוּ רב מניומי, **הָכִי אָמַר רַב יוֹסֵף בַּר מָנְיוֹמִי אָמַר רַב נַחְמָן, זוֹ, אֵינָהּ מִשְׁנָה** – ברייתא זו לא נשנתה בבית המדרש על ידי החכמים, ולא סמכו עליה להלכה, ולפיכך אין להביא ראיה ממנה לנידונינו.

הגמרא מבארת מדוע נדחתה ברייתא זו מההלכה. מבררת הגמרא: **מַאי טַעֲמָא** – מדוע אמר רב נחמן שאין לסמוך על ברייתא זו. **אִילֵימָא** – אם נאמר שזהו **מִשּׁוּם דְּהָווּ לְהוּ מְטַלְטְלֵי** – שהחוב שהיה היבם חייב לאחיו המת נחשב כמטלטלים, ככל חוב, **וְהַדִּין הוּא דִּמְטַלְטְלֵי לְכְתוּבָּה לֹא מְשַׁעְבְּדֵי** – אין המטלטלים שמשאיר המת משתעבדים לכתובת אשתו. דוחה הגמרא: **דִּלְמָא** ברייתא זו **כְּרַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּאָמַר** במשנתינו **שְׁמַטַּלְטְלֵי מְשַׁעְבְּדֵי לְכְתוּבָּה.** מנסה הגמרא לבאר באופן אחר: **וְאֶלָּא** הטעם שנדחתה הברייתא הוא **מִשּׁוּם דְּאָמַר לָהּ** – היבם ליבמה, **אַתְּ, לָאו בַּעֲלַת דְּבָרִים דִּידִי אַתְּ** – אינך בעלת דיני, משום שלא ממך לויתי את הממון אלא מראובן אחי, שהיה בעלך.